

Nume: Dragnev

Prenume: Emil

Data și locul nașterii: 06 aprilie 1964, or. Chișinău, Rep. Moldova

Contact: tel. (373-22) 57-75-95; e-mail: edragnev@gmail.com

Studii:

1981-1986 Facultatea de Istorie, Universitatea de Stat din Moldova
1986-1989 studii de doctorat, Facultatea de Istorie, Universitatea de Stat din Moldova
1996-1997 studii post-doctorat, Universitatea Ludwig Maximilian, München (bursa DAAD)
2002-2004 studii post-doctorat, Catedra Istoria Românilor și Antropologie, USM
2009 studii post-doctorat, bursa Erasmus Mundus, Universitatea Aristotel din Tesalonic
2013 bursa pentru staff, Emerge, Universitatea „A. I. Cuza” din Iași.

Promovări:

1990 doctor în științe istorice. Teza de doctorat cu tema: *Raporturile istorico-culturale ale Moldovei cu țările Europei de Est și Sud-est în domeniul arhitecturii și artelor plastice (sec. XVII-an. "70 ai sec. XVIII).*

2000 conferențiar universitar.

Experiența profesională:

Activitate didactică și administrativă

1989-1993 lector (din 1991 – lector superior) la Catedra Istoria U.R.S.S. (din 1991 – transformată în Catedra Istorie Medie și Modernă)
1993-1995 conferențiar interimar la Catedra Științe Umanistice, U.L.I.M.
1995-2000 conferențiar universitar la Catedra Istoria Artei (din 1998 Catedra Istoria Culturii și Religiiilor), USM
2000-2002 conferențiar universitar la Catedra Istorie Universală, USM
2002-2006 conferențiar universitar la Catedra Istoria Românilor și Antropologie, USM (2002-2004 – în studii post-doctorale)
2006-prezent conferențiar universitar la Catedra Istorie Universală, USM
1992-1998 șeful laboratorului de creație „Istoria culturii din Moldova”
1995-2000 șeful Catedrei Istoria Artei în cadrul USM, din 1998 transformată în Catedra Istoria Culturii și Religiiilor
1998-prezent șeful Catedrei UNESCO Studii Sud-est europene, USM
2004-prezent redactor principal al anuarului Catedrei UNESCO Studii Sud-est europene: *Pontes. Review of South East European Studies.*

Cursuri universitare:

Licență: Bizantinologia; Istoria culturii Occidentului medieval; Istoria culturii moderne și contemporane universale.

Masterat: Ideea imperială în Occident și Orient. Epoca medievală și începuturile modernității; Apocaliptica și curentele eshatologice în Imperiul Roman și Bizanț până la ascensiunea islamului; Profetie, eshatologie și mesianism în Europa de Est și Sud – Est (sec.VII- XVII); Artă bizantină și rusă veche (sec. IX – mijl. sec. XV); Arta postbizantină în a doua jumătate a sec. XV – începutul sec. XVII; Violenta în paradigmele civilizaționale ale Sud-estului european (sec. VI-XVI). Discursul și practica; Arta ecleziastică în Europa medievală.

Ateliere:

Atelierul internațional privind problemele patrimoniului cultural al R. Moldova, Comisia Națională a R. Moldova pentru UNESCO, Chișinău, 1995; Classe international du patrimoine en Macédoine, Skopje, 2002.

Participări la foruri științifice internaționale:

Congrese Internaționale de Studii Sud-Est Europene (VI, Sofia, 1989; VIII, București, 1999, IX, Tirana, 2004; X, Paris, 2009); Congrese Internaționale de Studii Bizantine (XVIII, Moscova, 1991; XX, Paris, 2001; Londra, 2006); Conferințe Internaționale organizate de Asociația Internațională de Studii Sud-Est Europene (A.I.E.S.E.E.), cu sprijinul UNESCO: I, “Le Sud-Est européen, carrefour de civilisations”, Paris, 1998; II, “Processus historiques et développement de la communication au service de la paix: le cas du Sud-Est européen des origines à nos jours”, Paris, 2002; „La Sicile, la Méditerranée, les Balkans. Histoire. Culture. Language. Peuples”, Palermo, 2006, „Réalité historiques et idéologie politique: projets de coopération entre les peuples balkaniques”, Atena, 2007; Congresul II Internațional de Românică, Iași, 1993; Conferința Internațională “Didaktik, Curriculumentwicklung und Schulbuchsituation in den Fächern Geschichte und Sozialkunde”, Braunschweig, 1998; Conferința Internațională “Disarming History”, Visby, Gotland, Suedia, 1999; Simpozionul internațional “New Approaches to the Comparative History of the South Eastern Europe: Methodology and Sources”, București, 2002; Primul Simpozion româno-turc din Republica Moldova în domeniul istoriei, Chișinău, 2000; Conferința Științifică Internațională “Ucraina-România-Moldova: aspecte istorice, politice și culturale ale relațiilor”, Cernăuți, 2001; Conferința Științifică Internațională “Raporturile moldo-grece în contextul relațiilor internaționale: Probleme și perspective”, Chișinău, 2002; Conferința internațională „Frontierele spațiului românesc în context european”, Oradea, 2008; Masa rotundă „Caucasus – Perspective of Intercultural Dialogue”, Tbilisi, 2007; Conferința Internațională „Intercultural and Interreligious Dialogue for Sustainable Development”, Moscova, 2007; Conferința Internațională „Ethics, Religion, and the Environment”, Eugene, Oregon, SUA, 2009; Conferința științifică internațională „Politici imperiale în Estul și Vestul spațiului românesc”, Universitatea din Oradea, 2010; Conferința științifică internațională ”Societatea românească între frontierele imperiale”, Chișinău, 2010; Seminar științific internațional „Les Minorités: Signes visibles et expressions de la diversité culturelle”, Lyon, 2010; Simpozionul internațional „Istorie, Literatură, Politică”, Oradea, 2010; Simpozion științific internațional „Before Dialogue: Fear, Responsibility, and the Path Towards a New Humanism”, Paris, 2011; Colocviul științific internațional „Un'idea d'Europa”, Padova, 2011; Simpozion Internațional „Putere și imaginar politic în Europa”, Oradea, 2012; Simpozionul Internațional „De la periferie spre centru. Imaginea Europei la frontierele estice ale Europei”, Oradea, 2013; Forul regional al Catedrelor UNESCO, „Sud-estul Europei”, Istanbul, 2013.

Organizarea conferințelor științifice internaționale:

”Globalisation et identité culturelle” Chișinău, 7-8 decembrie 2006

”Constructions identitaires dans le Sud-Est Européen”, Chișinău, Universitatea de Stat, 25-27 aprilie 2007.

„Violența în Sud-estul Europei. Societate. Politică. Religie. Cultură”, Chișinău, Universitatea de Stat, 14-15 decembrie 2012.

Proiecte:

Director de proiect ”Modernizarea învățământului postuniversitar în domeniul studiilor sud-est europene. Promovarea dialogului intercultural și a toleranței interetnice”, al fundației Soros-Moldova, 2004-2006.

Director de proiect ”Are There Essential differences between East and West? South Eastern and Western Europe in a comparative framework”, al fundației SCOPES (Elveția), 01.10.2005-01.10.2008.

Director de proiect ”Violence and repression as discourse and practice in South Eastern Europe: an historical and comparative perspective”, al fundației SCOPES (Elveția), 30.11.2008-30.11.2012

Participarea la proiectul instituțional de cercetare științifică ”Studierea și valorificarea patrimoniului documentar privind istoria Republicii Moldova”, 01.01.2011-31.12.2014;

Proiect de cercetare individual: ”Dimensiunea escatologică a creștinismului în Bizanț, Balcani, Europa de Est și Țările Române (secolul al VII-lea – începutul secolului al XVII)”, 01.11.2011-31.08.2012, al ICR ”Mihai Eminescu” din Chișinău.

Ediții periodice:

Redactor-șef al anuarului Catedrei UNESCO Studii Sud-est europene: *Pontes. Review of South East European Studies*.

Membrul colegiului de redacție al revistelor: ”Medieval and Early Modern Studies for Central and Eastern Europe”, Universitatea A. I. Cuza din Iași; ”Civilization Researches”, Universitatea de Stat din Tbilisi și ”Arhiva Moldaviae”, Arhivele Naționale ale României, București.

Distincții:

1996 Premiul pentru tineret în domeniul științei și tehnicii pentru ciclul de lucrări „Istoria culturii și artei Moldovei medievale” (Departamentul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova).

2004 Diploma de laureat a Universității de Stat din Moldova pentru cea mai valoroasă monografie

2005 Premiul *Ioan Halipa*, a societății de genealogie, heraldică și arhivistică *Paul Gore*, pentru contribuții esențiale în domeniul arheografiei.

2011 Diploma Guvernului Republicii Moldova de gradul al treilea.

Preocupările științifice:

Istoria culturii și artei medievale românești și a Sud-estului european; Bizantinologia; Eshatologia și ideea imperială.

Autor a cca. 100 de publicații științifice și didactice.

Lista publicațiilor:

Lucrări monografice și volume colective

1. O capodoperă a miniaturii din Moldova medievală. Tetraevanghelul de la *Elizavetgrad* și manuscrisele din grupul *Parisinus Graecus 74*. Chișinău, Civitas, 2004.
2. Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității. Chișinău, Civitas, 2004, p. 62-92, 153-167 (coautori: D. Dragnev, I. Cașu, V. Pâslariuc).
3. Domnii Țării Moldovei. Studii. Ed. D. Dragnev. Chișinău, Civitas, 2005.
4. Artă și spiritualitate în societatea medievală din Țara Moldovei în context Sud-est și Est european, Chișinău, Cartdidact, 2014. (în curs de apariție)
5. Violență, escatologie și idei messianice în Bizanț, Balcani și Țările Române în epoca medievală și modernitatea timpurie, Chișinău, 2014. (în curs de apariție)

Studii, rapoarte și comunicări publicate integral, capitole în monografii colective

6. Этапы армяно-грузинского влияния на зодчество средневековой Молдавии (вторая половина XIV – последняя четверть XVIII вв.), în *Историко-филологический журнал*. Ереван, 1987, N 1, p. 55 – 63. (coautor – E. M. Podgradschi).
7. Каушанский памятник молдавского феодального искусства, în *Социально-экономическая и политическая история Молдавии периода феодализма*. Кишинев, 1988, p. 146 – 162.
8. Усиление феодально-государственной эксплуатации и развитие молдавского искусства в последние десятилетия XVI – XVII вв., în *Общее и особенное в развитии феодализма в России и Молдавии. Проблемы феодальной и государственной эксплуатации (ранний и*

- развитый феодализм). Чтения посвященные памяти академика Л.В. Черепнина. Тезисы докладов и сообщений. Кишинев, 5-7 апреля, 1989 г., Москва, 1988, Т. 2, p. 324-330.*
9. Византийско-балканское влияние в молдавском изобразительном искусстве и зодчестве на рубеже XVI – XVII вв., în *Проблемы истории стран Юго-Восточной Европы*, Кишинев, 1989, p.202-223.
 10. Dezvoltarea artei medievale moldovenești în sec. XV- înc. sec. XIX, în *Revista de istorie a Moldovei*, 1990, N 4, p. 69-79.
 11. Культурно-исторические связи Молдовы со странами Восточной и Юго-Восточной Европы в области архитектуры и изобразительного искусства (XVII – 70^e гг. XVIII вв.). Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук. Кишинев, 1990. 17 p.
 12. Cultura Moldovei în secolul al XVII^{-lea} și barocul european, în *Valori și tradiții culturale în Moldova*, Chișinău, 1993, p. 84-96.
 13. Contribuții privind portretul funerar a lui Teodor Vitolt și a chipului Sf. Nedelia în picturile de la Lujeni (mijl. sec. XV), în *Revista de istorie a Moldovei*, 1994, N 3-4, p. 26-34.
 14. Despre arta românească din secolul al XVII^{-lea}, în *Revistă de istorie a Moldovei*, An.VII, 2(26), Chișinău, 1996, p. 91-107.
 15. “Odiseea” manuscrisul bizantin Parisinus Graecus 74 și problema raporturilor sale genetice, în *Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drahenberg la 70 de ani*, Chișinău, 1997, p. 123-129.
 16. Structura frontispiciilor manuscriselor grupului Parisinus Graecus 74, în *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova*, seria “Științe socio-umane”, Chișinău, 1998, p. 59-67.
 17. Fragen des Unrerrichts Kultur- und Kunstgeschichte an der mittleren Schule der Republik Moldau, în *Internationale Schulbuchforschung*, 20. Jahrgang, 1998, Heft 4, Hannover, p. 444-449.
 18. Quelques aperçus sur le commerce de la Moldavie et les voies des relations religieuses, în *Association internationale d'études du Sud-Est Européen. Bulletin*, 28-29, Bucarest, 1999. Actes de la Conférence “Le Sud-Est Européen, carrefour des civilisations”, Sièges de l'UNESCO, Paris, 9 et 10 février, 1998, p. 83-87.
 19. Reformele kemaliste și destinul unor monumente artistice de pe teritoriul Republicii Turcia, în *75 de ani de la proclamarea Republicii Turcia*, Conferința științifică internațională moldo-turcă, Chișinău, 1998, p. 44-53.
 20. Tetraevanghelul moldovenesc de la Varșovia. Paralele și conotații iconografice, în *Romanitate și românitate la Nord de Balcani*. Materialele Simpozionului Internațional din 7-8 aprilie 2000, Chișinău, 2000.
 21. Rinocopia în tradiția bizantină și medievală românească, în *In honorem Ioan Caproșu*; București, Polirom, 2002, p. 95-109; coautor – V. Pâslariuc.
 22. Noi precizări privind biserica Adormirea Maicii Domnului din Căușăni, în *Patrimoniul cultural al județului Tighina. Prezent. Trecut. Viitor*. Simpozion, Chăușeni, 21-22 iunie, 2002
 23. Impactul miniaturilor bizantine asupra evoluției artei medievale în Țara Moldovei, în *Raporturile moldo-grece în contextul relațiilor internaționale: Probleme și perspective*. Conferință Științifică Internațională, Chișinău, 22-23 octombrie 2002, Chișinău, 2002, p. 102-106, versiunea engleză p. 209-211.
 24. L'Evolution du langage iconographique dans l'art du Sud-Est européen (XV^e – XVII^e siècles), în *Association internationale d'études du Sud-Est Européen. Bulletin*, 32-33-34, 2002-2004, Bucarest, 2004. Actes de la II^e Conférence internationale organisée avec l'appui de l'UNESCO “Processus historique et développement de la communication au service de la paix: le cas du Sud-Est européen des origines à nos jours”, Sièges de l'UNESCO, Paris, 1-3 mars, 2002, p. 295-297.
 25. Iconografia frontispiciilor manuscriselor grupului Parisinus Graecus 74, în *Pontes. Review of South-East European Studies*, Chișinău, 2004, p. 34-41.

26. La rhinocopie et la lutte pour la soucession au trône à Byzance et dans les Pays roumaines au Moyen Âge, în *Pontes. Review of South-East European Studies*, Chişinău, 2004, p. 20-31 (coautor V. Pâslariuc).
27. Moldavian Historiography on South East European Studies, în *New Approaches to the Comparative History of the South Eastern Europe: Methodology and Sources*, Roundtable, Bucarest, 14-15 June 2002, *Pontes. Review of South-East European Studies*, Chişinău, 2004, p. 163-165.
28. „Cavalcada” de la Pătrăuţi. Noi contribuţii, în *Ştefan cel Mare personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)*. Conferinţă ştiinţifică internaţională, Chişinău, 22-23 iunie 2004, Referate şi comunicări, Chişinău, 2005, p. 56-69.
29. Note privitoare la pictura „înțeleaptă” din Moldova medievală, în *Revista de istorie a Moldovei*, 2004, nr. 4, p. 22-33, reeditat în *Movileştii. Istorie şi spiritualitate românească*, vol. III: *Artă şi restaurare*, Sfânta Mănăstire Suceviţa, Suceava: Muşatinii, 2007, p. 97-114.
30. Interferenţe iconografice în epoca Movileştilor. Icoana-frescă de la Suceviţa „Maica Domnului a mărăcinişului arzând”, în *Revista de istorie a Moldovei*, 2005, nr. 1-2, p. 51-57, reeditat cu titlul Interferenţe iconografice în epoca Movileştilor. Icoana-frescă „Maica Domnului – Rugul Aprins” de la Suceviţa, în *Movileştii. Istorie şi spiritualitate românească*, vol. III: *Artă şi restaurare*, Sfânta Mănăstire Suceviţa, Suceava: Muşatinii, 2007, p. 57-64.
31. Programul iconografic al bisericii Sf. Cruce din Pătrăuţi, în *Revista de istorie a Moldovei*, 2005, nr. 3, p. 15-26.
32. Primul ciclu cunoscut al Arhanghelului Mihail în pictura murală din Moldova medievală, în *Analele Putnei*, II, nr. 2, Sfânta Mănăstire Putna, 2006, p. 111-126 + 2 planşe color şi în volumul *In honorem Demir Dragnev. Civilizaţia medievală şi modernă în Moldova. Studii*, Chişinău, Civitas, 2006, p. 282-297.
33. Noi observaţii privind programul iconografic al pronaosului bisericii Înălţării din Lujeni, în *Studia in honorem Pavel Cocârlă*, Chişinău, 2006, p. 51-61.
34. Evoluţia programelor iconografice în Rusia la mijlocul secolului al XVI-lea şi începutul secolului al XVII-lea. Programul iconografic de la Suceviţa, în *Movileştii. Istorie şi spiritualitate românească*, vol. III: *Artă şi restaurare*, Sfânta Mănăstire Suceviţa, Suceava: Muşatinii, 2007, p. 115-148, + 16 fig. color., reeditat sub titlul Programul iconografic de la Suceviţa în contextul picturii murale din spaţiul ortodox (mijlocul secolului al XVI-lea – începutul secolului al XVII-lea), în *Ţara Moldovei în contextul civilizaţiei europene. In honorem Gheorghe Gonţa*, Materialele Simpozionului Internaţional, noiembrie 2008, Chişinău, Cartdidact, 2008, p. 323-355.
35. Activitatea artistică din Moldova medievală anterioară domniei lui Ştefan cel Mare şi contextul transilvan, în *Frontierele spaţiului românesc în context european*, coordonatori: Sorin Şipoş, Mircea Brie, Florin Sfrengeu, Ion Gumenâi, Editura Universităţii din Oradea/Editura Cartdidact, Oradea/Chişinău, 2008, p. 45-53.
36. Юго-Восточная Европа и Кавказ. К проекту сравнительной истории культурно-религиозных взаимоотношений в полиэтнической и многоконфессиональной среде, în *Civilization Researches*, No 5, Tbilisi, 2007, p. 7-11.
37. Межкультурный и межрелигиозный диалог в целях устойчивого развития: основные стратегии культурной политики в Республике Молдова, în *Межкультурный и межрелигиозный диалог в целях устойчивого развития*. Материалы международной конференции, Москва, Российская академия государственной службы при Президенте Российской Федерации, 13-16 сентября 2007 года, Москва, Издательство РАГС, 2008, p. 105-110.
38. L'Église orthodoxe en Moldavie au XX^e siècle, în *L'Église orthodoxe en Europe orientale au XX^e siècle*, Christine Chaillot ed., Paris, Cerf, 2009, p. 169-190.
39. Identité moldave. Les problèmes d'une perception externe, în *Pontes. Review of South East European Studies*, III-IV, Chişinău, 2009, p. 34-36.

40. Imperiu, profetie, mesianism, escatologie. O moștenire bizantină în estul Europei, în S. Șipoș, M. Brie, I. Horga, I. Șarov, I. Gumenâi (coord.), *Politici imperiale în Estul și Vestul spațiului românesc*, Oradea/Chișinău, Ed. Universității din Oradea/Ed. Cartdidact, 2010, p. 15-29.
41. Observații privind așteptările escatologice din Moldova de la limita secolelor XV-XVI, în S. Musteață, A. Popa, J.-P. Abraham (coord.), *Arheologia între știință, politică și economia de piață*, Chișinău, Pontos, 2010, p. 221-234.
42. Православная церковь в Молдове в XX столетии, în K. Шайо (ред.), Православная церковь в Восточной Европе, XX век, Киев, Дух і Літера, 2010, p. 179-201.
43. Orthodox Church in Moldova in the Twentieth Century, în Christine Chaillot (ed.), *The Orthodox Church in Eastern Europe in the Twentieth Century*, Oxford/Bern, Peter Lang, 2011, p. 177-202.
44. Biserica Ortodoxă din Republica Moldova în secolul XX, în Biserica Ortodoxă din Europa de Est în secolul XX, Christine Chaillot ed., București, Humanitas, 2011, p. 199-224.
45. Religion et société dans la République de Moldavie. Les racines historiques, les évolutions et l'état actuel du dialogue interreligieux entre le christianisme et l'islam/Религия и общество в Республике Молдова: исторические корни, эволюция и современное состояние межрелигиозного диалога между христианством и исламом, în D. Spivak, S. Shankman (ed.), *World Religions in the Context of the Contemporary Culture: New Perspective of Dialogue and Mutual Understanding. Christianity and Islam in the Context of Contemporary Culture: New Prospects of Dialogue and Mutual Understanding in the Russian Federation and Eastern Europe, in Central Asia and the Caucasus*, St. Petersburg/ Мировые религии в контексте современной культуры: новые перспективы диалога и взаимопонимания. Христианство и ислам в контексте современной культуры: Новые перспективы диалога и взаимопонимания в Российской Федерации и Восточной Европе, в Центральной Азии и на Кавказе, St. Petersburg Branch of the Russian Institute for Cultural Research/Санкт-Петербург, Санкт-Петербургское отделение Российского института культурологии, 2011, p. 74-86 (fr.); 85-97 (rus).
46. Армянское и украинское влияние в молдавском средневековом искусстве (историко-сравнительные параллели), în Карен Хачатрян, Ованес Алексанян (сост.), *Из истории армяно-украинских, венгерских и молдавских отношений (сборник статей и материалов)*, Ереван, Институт истории, 2012, p. 63-76.
47. Pictura murală în mănăstirile Moldovei, în *Mănăstiri și schituri din Republica Moldova: studii enciclopedice*. Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice, 2013, p. 81-104.
48. Programul iconografic al pronaosului bisericii Înălțării de la Lujeni, în *Schola. Ars. Historia. In honorem Tereza Sinigalia, la 45 de ani de activitate științifică*, Pătrăuți, Heruvim, 2014, p. 86-128.
49. Violența și literatura apocaliptică bizantină, în *Pontes. Review of South East European Studies*, VI-VII, Chișinău, 2014, p. 60-88 (în curs de apariție).
50. Problema genezei picturii murale exterioare în Moldova medievală și tradițiile artei bizantine, *Pontes. Review of South East European Studies*, VIII, Chișinău, 2014, p. 132-165 (în curs de apariție).
51. Noi observații privind programul iconografic de la biserica Înălțarea Cinstitei Cruci de la Pătrăuți (sistemul de boltire), în *In Honorem Ioan Caproșu, Iași*, 2014 (în curs de apariție).
52. Sfinții cefalofori în tradiția ortodoxă: martiri și suverani, în *Putere și imaginar politic în Europa*, Oradea, 2014 (în curs de apariție).
53. *Postbizantinismul internațional* în arta est-europeana din sec. XV-XVII: conceptul, poziția în cadrul european, centrele și periferiile, în *De la periferie spre centru. Imaginea Europei la frontierele estice ale Europei*, Oradea, 2014 (în curs de apariție).

Tezele rapoartelor și comunicărilor

54. О связях искусства Молдавии с балканским регионом в условиях асинхронного развития культурно-исторических процессов (живопись и архитектура конца XVI – начала XVII вв.), în *Sixième Congrès International d'Étude du Sud-Est Européen*. Resumés des communication. Histoire, I, Sofia, 1989, p. 98.
55. Тема “Софии - Премудрости” в молдавской иконографии второй половины XVI века, în *XVIII^e Congrès International des Études Byzantines*. Resumés des communications, II, Moscou, 1991, p. 1286-1287.
56. Despre unele concepte iconografice în opera lui I.D. Ștefănescu, în *Conferința științifică a corpului didactico-științific a Universității de Stat din Moldova*. Tezele referatelor. Chișinău, 11-18 ianuarie, 1993, Chișinău, 1992, V. 2, p. 22.
57. Frontispiciul Evangheliei de la Matei în Tetraevanghelele: Moscova, Biblioteca de Stat a Rusiei, Muz. 9500 (Elizavetgrad) și Sucevița 24, în Conferința corpului didactico-științific. *Bilanțul activității științifice a U.S.M. pe anii 1996/97*. 30 septembrie – 5 octombrie 1998. Rezumatele comunicărilor. Științe umanistice. Chișinău, 1998, p. 186.
58. Sur la généalogie Sud-Est Européenne du Thetraevangile byzantin Parisinus Graecus 74. Nouveles aperçus, în *VIII-eme Congrès International des Études Sud-Est Européennes*. Bucarest, 1999.
59. Le frontispiece de l'Évangile de Mathieu dans les Tétraévangile: Moscou, bibliothèque d'État, muz. 9500 (Elizavetgrad) et Sucevița 24, în *XX^e Congrès International des Études Byzantines*. Collège de France – Sorbonne, 19-25 août 2001. Pré-actes, III. Communications libres, Paris, 2001, p. 31.
60. Sur la peinture „sage” dans la Moldavie du XVI^e siècle, în *IX Congrès International d'Études Sud-est Européennes*. Tirana, 30 août – 3 septembre, 2004. Résumés. Tirana, 2004, p. 138.
61. Interferențe iconografice în epoca Movileștilor, în *Dinastia Movileștilor – interferențe politice și culturale ale elitelor din Europa Centrală și de Est (secolele XVI-XVII)*. Simpozion Internațional, programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2005, p. 18, versiunea în limba poloneză: Interferencje ikonograficzne podczas panowania Mohylów, p. 38.
62. Quelques aperçus sur les continuités de l'œuvre de la récupération du Byzance dans la peinture murale de l'Époque d'Etienne le Grand en Moldavie, în *Proceedings of the 21st International Congress of Byzantine Studies*, London, 21-26 August, 2006, Volume III : Abstracts of Communications, Ashgate, London, 2006, p. 242-243.

Ediții enciclopedice

63. Arbore, biserica (p. 41 - 42); Athos, muntele (p. 69 - 70); Bistrița, mănăstirea (p. 99 - 100); Bălinești, biserica (p. 120 - 121); Dolheștii Mari, biserica (p. 193); Casa Cantacuzino (p. 289); Căușeni, biserica (p. 364 - 365), în *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*. Vol. 1, Chișinău, 1985.
64. Neamț, mănăstirea (p. 92); Neamț, cetatea (p. 92); Putna, mănăstirea (p. 169); Pătrăuți, biserica (p. 169); Rădăuți, biserica (p.223); Războieni, biserica (p. 223); Siret, biserica (p. 239); Soroca, cetatea (p. 249); Suceava, cetatea (p. 270); Sucevița, mănăstirea (p. 270); Hotin, cetatea (p. 404); Humor, mănăstirea (p. 409), în *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*. Vol. II, Chișinău, 1986.
65. Mănăstirile și bisericile din Moldova din epoca Evului Mediu, în *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*. Vol. II, Chișinău, 1986, p.68 – 70.
66. Relațiile artistice moldo-ruso-ucrainene în domeniul artei plastice și a arhitecturii (până în 1917), în *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*. Vol. II, Chișinău, 1986, p. 186 – 187.
67. Dicționar de istorie a Românilor. Chișinău, Civitas, 2005 (coautori A. Agachi, I. Cașu, D. Dragnev, O. Munteanu).
68. Dicționar de istorie, Chișinău, Civitas, 2007 (coautori: A. Agachi, I. Cașu, D. Dragnev, V. Pâslariuc, N. Enciu, O. Munteanu, Gh. Postică).
69. Religia și biserica, în Republica Moldova, în *Enciclopedie*, Chișinău, Editura „Enciclopedia Moldovei”, 2011, p. 622-630, (coautor – D. Iațco).

Cursuri și materiale didactice universitare

70. Interferențe iconografice în Sud-estul european în epoca post-bizantină (a doua jumătate a secolului al XV-lea – începutul secolului al XVII-lea), în *Cursuri la masterat în domeniul studiilor Sud-est europene*. Vol. 2, Europa de Sud-est: structuri ecleziastice și procese artistice, editor E. Dragnev, Chișinău, CE USM, 2009, p. 93-160.
71. Iconografia bizantină și post-bizantină, în *Metodologia cercetării în domeniul studiilor Sud-est europene*, Chișinău, CE USM, 2009, p. 5-53.

Manuale (ciclul gimnazial și liceal)

72. Istoria românilor. Epoca modernă. Partea I (mijlocul secolului XVII – începutul secolului XIX). Materiale experimentale didactice pentru cl. A VII-a. Chișinău, 1996. (coautor – D. Dragnev).
73. Istoria medie universală. Manual pentru clasa a VI^a a școlii de cultură generală din Republica Moldova. Chișinău, Civitas, 1997, ed. a II-a, 1999; ed. a III-a revăzută, Știința, 2000 (coautor – P. Cocârlă)
74. Istoria medie a românilor. Manual pentru clasa a VI^a a școlii de cultură generală din Republica Moldova. Chișinău, 1997; ed. a II-a, 1999; ed. a III-a revăzută, Știința, 2000 (coautori – D. Dragnev, Gh. Gonța)
75. История средних веков. Всеобщая история. История румын. Учебник для VI класса. Кишинев, Civitas, 1999; издание второе, Știința, 2000 (coautori: D. Dragnev, Gh. Gonța, P. Cocârlă)
76. Istoria medievală. Universală. A Românilor. Manual pentru clasa a VI-a. Chișinău, Știința, 2001 (coautori: D. Dragnev, Gh. Gonța, P. Cocârlă)
77. История средних веков. Всеобщая. Румын. Учебник для VI класса. Кишинев, Știința, 2001 (coautori: D. Dragnev, Gh. Gonța, P. Cocârlă)
78. Istoria modernă a românilor. Partea I (mijlocul secolului al XVII-lea - 1848). Manual pentru clasa a VII^a a școlii de cultură generală din Republica Moldova. Chișinău, 1997; ed. a II-a, 1999; ed. a III-a revăzută, Știința, 2000 (coautor – D. Dragnev)
79. Новая история румын. Часть I (середина XVII века – 1848 год). Учебник для VII класса. Кишинев, Civitas, 1999; издание второе, Știința, 2000 (coautor: D. Dragnev)
80. Istoria modernă a românilor. Partea II (1848-1918). Manual pentru clasa a VIII^a a școlii de cultură generală din Republica Moldova. Chișinău, 1997; ed. a II-a, 1999; ed. a III-a revăzută, Prut-Internațional, 2000 (coautori – N. Chicuș, E. Danu, D. Dragnev)
81. Новая история румын. Часть II. Учебник для VIII класса. Кишинев, Civitas, 1999; издание второе, Prut-Internațional, 2000 (coautori – N. Chicuș, E. Danu, D. Dragnev)
82. Istoria românilor. Antică. Medie. Modernă. Contemporană. Materiale didactice. Chișinău, Civitas, 1999; ed. a II-a, 2000 (coautori: D. Dragnev, V. Mischevca, I. Varta, I. Șișcanu)
83. История румын. Античность. Средние века. Новое время. Новейшая история. Дидактические материалы. Кишинев, Civitas, 2000; издание второе, История румын с древнейших времен до наших дней, 2001; дополненное издание, 2005 (coautori: D. Dragnev, V. Mischevca, I. Varta, I. Șișcanu)
84. Istoria universală. Antică. Medie. Modernă. Contemporană. Materiale didactice. Chișinău, Civitas, 2000 (coautori: C. Popovici, V. Pâslariuc, S. Nazaria, I. Varta)
85. Istoria românilor. Istoria universală. Antică. Medie. Modernă. Contemporană. Materiale didactice. Chișinău, Civitas, 2001 (coautori: Gh. Postică, D. Dragnev, I. Varta, N. Enciu, V. Pâslariuc, C. Popovici, S. Nazaria)
86. Istoria universală. Epoca antică și medievală. Manual pentru clasa a X-a de liceu. Chișinău, Civitas, 2001 (coautori: V. Pâslariuc, C. Popovici)
87. Istoria Modernă Universală. Istoria Modernă a Românilor. Manual pentru clasa a VII-a, Chișinău, Știința, 2002 (coautori: D. Dragnev, C. Drahenberg, I. Ojog, I. Varta, G. Gonța)
88. Всеобщая история. История Румын. Учебник для VII класса, Кишинев, Știința, 2002.

89. Всеобщая история. Древний мир и Средние Века. Учебник для X класса лицеев. Кишинев, Civitas, 2002 (соавторы: В. Пысларюк, К. Попович)
90. Istoria românilor. Epoca antică și medievală. Manual pentru clasa a X-a de liceu. Chișinău, Civitas, 2001 (coautori: D. Dragnev, Gh. Postică)
91. Istoria românilor. Epoca modernă. Manual pentru clasa a XI-a de liceu. Chișinău, Civitas, 2001 (coautori: D. Dragnev, I. Varta)
92. Istoria Românilor. Materiale didactice. Eseuri, relații de cauzalitate, noțiuni, cronologie, mostre. Chișinău, Civitas, 2002 (coautori: D. Dragnev, Gh. Postică, I. Varta, N. Enciu, Gh. Nicolaev, S. Musteață)
93. Teste la Istoria Universală. Bacalaureat 2002. Chișinău, Lyceum, 2002 (coautori: G. Gavriliță, L. Barbus, T. Nagnibeda-Tverdohleb, I. Varta, M. Chișlaru, T. Mistreanu, B. Volosatfi, D. Olhov)
94. Atlas de Istorie Universală și a Românilor. Chișinău, Civitas, 2005 (coautor D. Dragnev)
95. История. Древний мир и Средние Века. X класс. Учебное пособие по Всеобщей истории и Истории Румын, Кишинев, Civitas, 2008 (соавтор В. Пысларюк).
96. Istorie. Epoca Antică și Medievală, Manual pentru clasa a X-a, Chișinău, Civitas, 2010 (coautori: D. Dragnev, T. Mistreanu, V. Pâslariuc, Gh. Postică).

Lucrări de popularizare

97. Chișinăul „de altă dată”. O succintă cronică a vieții cotidiene (1900-1940) pe marginea presei de epocă, în *Semne identitare. Semnul moldovenesc. Fabrica de memorie*, catalogul vernisajului din 14-20 octombrie, 2002, Chișinău 2002 (coautori V. Pâslariuc și Igor Cașu).
98. Evoluții și interferențe spirituale în „spațiul mongol”, în *Invazia*, catalogul expoziției de la Orheiul Vechi, Chișinău, 2002, p. 60.
99. Sistemul defensiv al Țării Moldovei în epoca lui Ștefan cel Mare, în *Universitatea de Stat din Moldova*, martie, 2004, nr. 13 (42), p. 7.
100. Ștefan cel Mare – ctitor de biserici. Motivarea actelor de ctitorire, în *Universitatea de Stat din Moldova*, aprilie, 2004, nr. 14 (43), p. 7.
101. Problematika dialogului interconfesional în cadrul dialogului intercultural, în *Didactica Pro...Revistă de teorie și practică educațională a Centrului Educațional „PRO DIDACTICA”*, nr. 2 (48), Chișinău, 2008, p. 12-13.